

32003L0054

L 176/37

ОФИЦИАЛЕН ВЕСТНИК НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

15.7.2004

ДИРЕКТИВА 2003/54/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА
от 26 юни 2003 година

относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и отменяща Директива 96/92/ЕО

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 47, параграф 2, член 55 и член 95 от него,

като взеха предвид предложенията на Комисията ⁽¹⁾,

като взеха предвид на становището на Икономическия и социален комитет ⁽²⁾,

като се консултираха с Комитета на регионите,

в съответствие с процедурата, предвидена в член 251 от Договора ⁽³⁾,

като имат предвид, че:

- (1) Директива 96/92/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 декември 1996 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия ⁽⁴⁾ има значителен принос за създаването на вътрешен пазар на електроенергия.
- (2) Опитът в прилагането на настоящата директива показва ползите, които могат да произтекат от вътрешния пазар на електроенергия с оглед подобряване на ефективността, намаляване на цените, по-високи стандарти на обслужване и увеличена конкурентоспособност. Все пак налице са съществени недостатъци и възможности за подобряване на действието на пазара, особено необходимостта от конкретни мерки за осигуряване на равни условия в сферата на производството и намаляване на рисковете, свързани с господстващо положение на пазара и хищническо поведение, като се осигуряват недискриминационни тарифи за пренос и разпределение чрез достъп до мрежата въз основа на тарифи, публикувани преди влизането им в сила, и като се гарантира защита на правата на малките и уязвими клиенти и се оповестява информация за енергийните източници за производство на електроенергия, както и позоваване на източници, където има такива, даващи информация за въздействието им върху околната среда.
- (3) На срещата в Лисабон на 23 и 24 март 2000 г., Европейският съвет наложи изискването за предприемане на бързи действия по завършване на вътрешния пазар в двата сектора

— електроенергетика и газ — и ускоряване на либерализацията в тези сектори за постигане на напълно работещ вътрешен пазар. Европейският парламент в Резолюцията си от 6 юли 2000 г. по втория доклад на Комисията за състоянието на либерализация на енергийните пазари поиска от Комисията да приеме подробна програма за постигането на точно определени цели за постепено, но пълно либерализиране на енергийния пазар.

- (4) Свободите, които Договорът гарантира на европейските граждани — свободно движение на стоки, свобода на предлагане на услуги, свобода на установяване — са възможни единствено в условията на напълно отворен пазар, който позволява на всички потребители свободно да избират своя доставчик и всички доставчици свободно да доставят на своите клиенти.
- (5) Основните пречки пред постигането на напълно функциониращ и конкурентен вътрешен пазар, наред с другите неща, са свързани с въпросите за достъп до мрежата, формирането на тарифи и различните степени на отваряне на пазара между държавите-членки.
- (6) За да има реална конкуренция, достъпът до мрежата трябва да бъде недискриминационен, прозрачен и със справедливи цени.
- (7) За да се завърши вътрешният пазар на електроенергия, от първостепенно значение е наличието на недискриминационен достъп до мрежата на оператора на преносната или разпределителната мрежа. Операторът на преносна или разпределителна мрежа може да се състои от едно или повече предприятия.
- (8) За да се осигури ефективен и недискриминационен достъп до мрежата, в случаите, когато съществуват вертикално интегрирани предприятия, уместно е разпределителните и преносните мрежи да се управляват от юридически разделени образувания. Комисията следва да оцени мерки с равностоен ефект, разработени от държавите-членки за постигане на целта на това изискване, и където е подходящо, да представи предложения за изменение на настоящата директива. Уместно е също така, операторите на преносни и разпределителни мрежи да имат ефективни права на вземане на решения по отношение на активите, необходими за поддържане, експлоатиране и развитие на мрежите, когато въпросните активи се притежават и експлоатират от вертикално интегрирани предприятия. Необходимо е независимостта на операторите на разпределителни мрежи и операторите на преносни мрежи да бъде гарантирана, особено по отношение на интересите на производството и снабдяването. Следователно трябва да бъдат въведени независими управленски структури между операторите на

⁽¹⁾ ОВ С 240 Е, 28.8.2001 г., стр. 60 и ОВ С 227 Е, 24.9.2002 г., стр. 393.

⁽²⁾ ОВ С 36, 8.2.2002 г., стр.10.

⁽³⁾ Становище на Европейския парламент от 13 март 2002 г. (ОВ С 47 Е, 27.2.2003 г., стр.15) и Обща позиция на Съвета от 3 февруари 2003 г. (ОВ С 50 Е, 4.3.2003 г., стр. 15) и Решението на Европейския парламент от 4 юни 2003 г. (все още непубликувано в Официален вестник).

⁽⁴⁾ ОВ L 27, 30.1.1997 г., стр. 20.

разпределителни мрежи и операторите на преносни мрежи и дружества за производство/снабдяване.

Важно е обаче да се направи разграничение между подобно юридическо разделяне и отделяне на собствеността. Юридическото разделяне не предполага промяна на собствеността на активите и нищо не пречи подобни или същите условия на наемане на работа да бъдат прилагани във всички вертикално интегрирани предприятия. Недискриминационен процес на вземане на решения следва да бъде осигурен чрез организационни мерки относно независимостта на лицата, отговорни за вземането на решения.

- (9) По отношение на малки мрежи, може да бъде необходимо осигуряването на спомагателни услуги да се извършва от оператори на преносни мрежи, свързани с малки мрежи.
- (10) Въпреки че настоящата директива не разглежда въпроси, свързани със собствеността, напомня се, че ако предприятието извършва пренос или разпределение и то е отделено в своята юридическа форма от предприятията, занимаващи се с производство и/или снабдяване, определеният оператор на мрежа може да бъдат същото предприятие, което притежава инфраструктурата.
- (11) За да се избегне налагането на несъразмерна финансова и административна тежест върху малки разпределителни дружества, държавите-членки следва да имат възможност, където е необходимо, да освобождават такива дружества от законните изисквания за отделяне на разпределението.
- (12) Разрешителните процедури не следва да водят до административна тежест несъразмерна на големината и потенциалното влияние на производителите на електроенергия.
- (13) Допълнителни мерки следва да бъдат взети, за да се осигурят прозрачни и недискриминационни тарифи за достъп до мрежите. Тези тарифи следва да са приложими към всички ползватели на мрежата на недискриминационна основа.
- (14) За улесняване на сключването на договори от електрическо предприятие, основано в държава-членка, за снабдяване с електроенергия на привилегирани потребители в друга държава-членка, държавите-членки и където е подходящо националните регулаторни органи следва да насочат усилията към създаването на по-хомогенни условия и еднакво ниво на изисквания за целия вътрешен пазар.
- (15) Наличието на ефективен регулаторен надзор, провеждан от един или повече национални регулаторни органи, е важен фактор за гарантирането на недискриминационен достъп до

мрежата. Държавите-членки определят функциите, компетенциите и административните пълномощия на регулаторните органи. Важно е регулаторните органи във всички държави-членки да имат еднакъв минимален набор от компетенции. Тези органи следва да имат правомощието да определят или да одобряват тарифите или, като минимум, методиките, лежащи в основата на пресмятането на тарифите за пренос и разпределение. За недопускане на несигурност и скъпи и отнемачи време спорове, тези тарифи следва да се публикуват преди влизането им в сила.

- (16) Комисията е показала намерението си да създаде Група на европейските регулаторни органи за електроенергетиката и природния газ, която би представлявала подходящ консултативен механизъм за насърчване на сътрудничеството и съгласуването на националните регулаторни органи с цел подпомагане развитието на вътрешния пазар на електроенергия и газ и допринасяне за последователното прилагане във всички държави-членки на разпоредбите, регламентирани в настоящата директива и Директива 2003/55/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2003 г. относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ ⁽¹⁾ и в Регламент (ЕО) № 1228/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2003 г. за условията на достъп до мрежата за трансграничния обмен на електроенергия ⁽²⁾.
- (17) За да се осигури ефективен пазарен достъп за всички пазарни участници, включително нови участници, е необходимо въвеждането на недискриминационни и отразяващи разходите механизми на балансиране. Веднага щом като пазарът на електроенергия придобие достатъчна ликвидност, това следва да бъде постигнато чрез установяването на прозрачни пазарно основани механизми за доставка и купуване на електроенергия, необходими в контекста на изискванията за балансиране. При отсъствието на подобен ликвиден пазар, националните регулаторни органи трябва да играят активна роля за осигуряване на тарифи за балансиране, които са недискриминационни и отразяващи разходите. В същото време подходящи стимули следва да бъдат осигурени за балансиране на подаването и поемането на електроенергия и недопускане на излагането на мрежата на опасност.
- (18) Националните регулаторни органи следва да бъдат в състояние да определят или одобряват тарифите или методиките, лежащи в основата на пресмятането на тарифите, въз основа на предложение от оператора на преносната мрежа или оператора(ите) на разпределителни мрежи или въз основа на предложение, одобрено между този(тези) оператор(и) и ползвателите на мрежата. При изпълнение на тези задачи националните регулаторни органи следва да гарантират, че тарифите за пренос и разпределение са недискриминационни и отразяват разходите и следва да отчитат дългосрочните, маргиналните, избегнатите мрежови

⁽¹⁾ ОВ L 176, 15.7.2003 г., стр. 57.

⁽²⁾ ОВ L 176, 15.7.2003 г., стр. 1.

разходи от разпределеното производство и мерките за управление на потреблението.

- (19) Целият отрасъл и търговия на Общността, включително малките и средни предприятия, както и всички граждани на Общността, които се ползват от икономическите ползи на вътрешния пазар, следва да имат възможността да се ползват от високи нива на потребителска защита и, по-специално, битовите потребители. Когато държавите-членки смятат за подходящо, малките предприятия следва също да имат възможността да се ползват от гаранциите за обществени услуги, особено по отношение на сигурност на снабдяването и разумни тарифи, с оглед на справедливостта, конкурентоспособността, а и косвено, за създаване на заетост.
- (20) Потребителите на електроенергия следва да имат възможността да избират свободно своя доставчик. Въпреки това, следва да бъде приет поетапен подход за завършване на вътрешния пазар на електроенергия, за да се позволи на отрасъла да се приспособи и да осигури наличието на адекватни мерки и системи за защита на интересите на потребителите и за да се гарантира, че те имат реално и ефективно право на избор на своя доставчик.
- (21) Постепенното отваряне на пазара към въвеждане на пълна конкуренция следва възможно най-бързо да отстрани различията между държавите-членки. Следва да се осигури прозрачност и сигурност при изпълнението на настоящата директива.
- (22) Почти всички държави-членки решиха да осигурят конкуренция на пазара на производство на електроенергия чрез прозрачна разрешителна процедура. Все пак държавите-членки следва да осигурят възможност за допринасяне за сигурността на снабдяването чрез въвеждане на тръжна процедура или еквивалентна процедура в случай, че не бъде изградена достатъчна електропроизводствена мощност въз основа на разрешителна процедура. Държавите-членки следва да имат възможността, в интерес на опазването на околната среда и насърчаването на съвсем нови технологии, да организират търгове за изграждане на нови мощности въз основа на публикувани критерии. Новите мощности включват, между другото, възобновяеми източници на енергия и комбинирано производство на топло- и електроенергия (СНР).
- (23) В интерес на сигурността на снабдяването, балансът снабдяване/потребление в отделна държава-членка следва да се следи и мониторингът следва да бъде последван от доклад за положението на ниво Общност, като се отчита междусистемният капацитет между зоните. Подобен мониторинг следва да се извършва достатъчно своевременно, за да се даде възможност за вземането на подходящи мерки, ако сигурността на снабдяването е изложена на риск. Изграждането и поддържането на необходимата мрежова

инфраструктура, включително междусистемен капацитет, следва да допринесат за осигуряването на стабилно снабдяване с електроенергия. Поддържането и изграждането на необходимата мрежова инфраструктура, включително междусистемен капацитет и децентрализирано производство на електроенергия, са важни елементи за осигуряване на стабилно снабдяване с електроенергия.

- (24) Държавите-членки следва да гарантират, че битовите потребители и когато държавите-членки смятат за подходящо, малки предприятия, се ползват от правото да бъдат снабдявани с електроенергия с определено качество при изцяло съпоставими, прозрачни и разумни цени. За да се осигури запазването на високи нива на обществени услуги в Общността, всички мерки, предприети от държавите-членки за постигане на задачите на настоящата директива, следва да се съобщават редовно на Комисията. Комисията следва периодично да публикува доклад, в който се анализират мерките, взети на национално ниво за постигане на задачите, свързани с обществените услуги, и се прави сравнение на тяхната ефективност с оглед на даването на препоръки относно мерките, които трябва да бъдат взети на национално ниво за постигане на високи стандарти на обществени услуги. Държавите-членки следва да предприемат необходимите мерки, за да защитят уязвимите потребители в условията на вътрешния пазар на електроенергия. Тези мерки може да се различават в зависимост от конкретните условия в съответните държави-членки и може да включват конкретни мерки, свързани с плащането на сметките за електроенергия или по-общо мерки, предвидени в системата за социално осигуряване. Когато всеобщо обслужване се предоставя и на малки предприятия, мерките за гарантиране на това всеобщо обслужване може да се различават според това дали се отнасят за битови потребители или за малки предприятия.
- (25) Комисията е разкрила намерението си да поеме инициативата особено по отношение на обхвата на наредбата за етикетването и за начина, по който информацията за въздействието върху околната среда с оглед най-малкото на емисиите на CO₂ и на радиоактивните отпадъци, резултат от производството на електроенергия от различни енергийни източници, може да се предоставя по един прозрачен, лесно достъпен и съпоставим начин в Европейския съюз, както и за начина, по който мерките, взети в държавите-членки за контрол на точността на информацията, предоставена от доставчици, може да бъде рационализиран.
- (26) Спазването на изискванията за обществени услуги е основно изискване на настоящата директива и е важно в нея да бъдат определени общите минимални стандарти, които разглеждат целите на обща защита, сигурност на снабдяването, опазване на околната среда и равностойни нива на конкуренция във всички държави-членки, които да се зачитат от всички страни-членки. Важно е изискванията за обществени услуги да се тълкуват на национална основа, отчитайки местните обстоятелства и при зачитане на правото на Общността.

- (27) Държавите-членки може да определят доставчик от последна инстанция. Този доставчик може да бъде отделът, занимаващ се с продажби във вертикално интегрирано предприятие, което изпълнява и функциите на разпределение, при условие, че отговаря на изискванията на настоящата директива за отделяне.
- (28) Мерките, изпълнени от държавите-членки за постигане на целите за социално и икономическо сближаване, може да включват по-специално осигуряването на адекватни икономически стимули, като използват, според случая, всички съществуващи средства на национално ниво и на ниво Общност. Тези средства може да включват механизми за надеждност с цел гарантиране на необходимите инвестиции.
- (29) В степента, до която мерките, взети от държавите-членки за изпълнение на задълженията за обществени услуги, представляват държавна помощ съгласно член 87, параграф 1 от Договора, по силата на член 88, параграф 3 от Договора е налице задължение те да бъдат съобщавани на Общността.
- (30) Изискването за информиране на Общността за отказ за даване на разрешение за изграждане на нова производствена мощност се оказва ненужна административна тежест и следователно следва да бъде премахнато.
- (31) Тъй като целта на предлаганото действие, а именно създаването на напълно работещ вътрешен пазар на електроенергия, на който лоялната конкуренция ще има определяща роля, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите-членки и може следователно поради мащаба и действието да бъде по-добре постигната на нивото на Общността, Общността може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарността, както е представен в член 5 от Договора. В съответствие с принципа на пропорционалността, както е уреден в този член, настоящата директива не излиза извън това, което е необходимо за постигане на тази цел.
- (32) Предвид опита, придобит от прилагането на Директива 90/547/ЕИО на Съвета от 29 октомври 1990 г. за транзита на електроенергия през преносните мрежи ⁽¹⁾, следва да бъдат взети мерки, за да се осигури хомогенен и недискриминационен достъпен режим за пренос, включително трансгранични потоци на електроенергия между държавите-членки. За осигуряване на хомогенността при третирането на достъпа до електрическите мрежи, също и в случай на транзит, тази директива следва да бъде отменена.
- (33) Предвид на обхвата на измененията, внасяни в Директива 96/92/ЕО, желателно е с цел постигане на яснота и рационалност, въпросните разпоредби да бъдат преработени.

- (34) Настоящата директива зачита основните права и спазва принципите, признати по-конкретно от Хартата на основните права на Европейския съюз,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

ГЛАВА 1

ОБХВАТ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

Член 1

Обхват

Настоящата директива утвърждава общите правила за дейностите по производство, пренос, разпределение и доставка на електроенергия. Тя формулира правилата, касаещи организацията и функционирането на електроенергийния сектор, достъпа до пазара, критериите и процедурите, приложими към организирането на търгове и даването на разрешения и управлението на мрежите.

Член 2

Определения

По смисъла на настоящата директива:

1. „производство“ означава производството на електроенергия;
2. „производител“ означава физическо или юридическо лице, произвеждащо електроенергия;
3. „пренос“ означава транспортирането на електроенергия по свързана мрежа на свръхвисоко и високо напрежение с цел нейната доставка до крайния потребител или разпределители, но без да се включва пласмент;
4. „оператор на преносна мрежа“ означава физическо или юридическо лице, отговарящо за управлението, осигуряване на поддържането и ако е необходимо, развитието на преносната мрежа в определен район и където е приложимо, нейните връзки с други мрежи, и за осигуряване на дългосрочната възможност на мрежата да покрива разумните нужди за пренос на електроенергия;
5. „разпределение“ означава транспортирането на електроенергия по разпределителни мрежи на високо, средно и ниско напрежение, с цел доставката ѝ до потребители, но без да се включва пласмент;
6. „оператор на разпределителна мрежа“ означава физическо или юридическо лице, отговарящо за действието, осигуряване на поддръжката и ако е необходимо, развитието на разпределителната мрежа в определен район и където е приложимо, нейните връзки с други мрежи, и за осигуряване на дългосрочната възможност на мрежата да покрива разумните нужди за разпределение на електроенергия;
7. „потребители“ означава потребители на едро и крайни потребители на електроенергия;
8. „потребители на едро“ означава физически или юридически лица, които купуват електроенергия за целите на препродажба в рамките на или извън мрежата, където те са установени;

⁽¹⁾ ОВ L 313, 13.11.1990 г., стр. 30 Директива, последно изменена с Директива 98/75/ЕО на Комисията (ОВ L 276, 13.10.1998 г., стр. 9).

9. „крайни потребители“ означава потребители, купуващи електроенергия за собствено ползване;
10. „битови потребители“ означава потребители, купуващи електроенергия за собствена битова консумация, като се изключват търговски или професионални дейности;
11. „небитови потребители“ означава физически или юридически лица, купуващи електроенергия, която не е за техни собствени битови нужди, и включва производители и потребители на едро;
12. „привилегирвани потребители“ означава потребители, които са свободни да купуват електроенергия от доставчика, който са избрали по смисъла на член 21 от настоящата директива;
13. „междусистемен електропровод с прилежащото оборудване“ означава оборудване, използвано за свързване на електрически мрежи;
14. „свързана мрежа“ означава няколко преносни и разпределителни мрежи, свързани заедно чрез една или повече междусистемни връзки;
15. „директна линия“ означава или електрическа линия, свързваща отделен (несвързан) производствен обект с отделен (несвързан) потребител, или електрическа линия, свързваща производител на електроенергия и електроснабдително предприятие за директно снабдяване на тяхна собственост, дъщерни дружества и привилегирвани потребители;
16. „икономическо предимство“ означава поддръждането на източници на електроснабдяване съобразно икономически критерии;
17. „спомогателни услуги“ означава всички услуги, необходими за работата на преносна или разпределителна мрежа;
18. „ползватели на мрежата“ означава физически или юридически лица, доставящи на преносна или разпределителна мрежа или снабдявани от нея;
19. „пласмент“ означава продажбата, включително препродажба, на електроенергия на потребители;
20. „интегрирано електроенергийно предприятие“ означава вертикално или хоризонтално интегрирано предприятие;
21. „вертикално интегрирано предприятие“ означава предприятие или група от предприятия, чиито взаимни отношения са определени в член 3, параграф 3 от Регламент (ЕИО) № 4064/89 на Съвета от 21 декември 1989 г. относно контрола върху сливанията на предприятия⁽¹⁾ и където въпросното предприятие или група изпълнява поне една от функциите на производство или пласмент на електроенергия;
22. „свързано предприятие“ означава свързани предприятия по смисъла на член 41 от Седмата директива 83/349/ЕИО на Съвета от 13 юни 1983 г. въз основа на член 44, параграф 2, буква ж) (*) от Договора за консолидираните отчети⁽²⁾, и/или свързани предприятия по смисъла на член 33, параграф 1 от него, и/или предприятия, които принадлежат на същите акционери;
23. „хоризонтално интегрирано предприятие“ означава предприятие, изпълняващо поне една от функциите на производство за продажба или пренос или разпределение или пласмент на електроенергия и друга неелектроенергийна дейност;
24. „тръжна процедура“ означава процедурата, чрез която планираните допълнителни нужди и заместващата мощност се покриват чрез доставки от нова или съществуваща производствена мощност;
25. „дългосрочно планиране“ означава планирането на необходимостта от инвестиции в производствени и преносни и разпределителни мощности на дългосрочна основа, с цел покриване на електроенергийния товар на мрежата и гарантиране на снабдяването на потребителите;
26. „малка изолирана мрежа“ означава мрежа с консумация под 3000 GWh през 1996 г., при която под 5 % от годишната консумация се получава през обединението с други мрежи;
27. „микро изолирана мрежа“ означава мрежа с потребление под 500 GWh през 1996 година, при която няма връзка с други мрежи;
28. „сигурност“ означава както сигурност на снабдяването, така и осигуряване на електроенергия и техническа безопасност;
29. „енергийна ефективност/управление на потреблението“ означава глобален или комплексен подход, насочен към повлияване на количеството и времето на електропотребление, за да се намали консумацията на първична енергия и върховото натоварване, като се даде предимство на инвестиции в мерки за енергийна ефективност или други мерки, като договори за прекъсваемо снабдяване, спрямо инвестиции за увеличаване на производствената мощност, ако първите са най-ефективната и икономична възможност, отчитайки положителното екологично отражение от намалената енергоконсумация и свързаните с това разходни аспекти по отношение на сигурността на снабдяването и разпределението;

(¹) ОВ L 395, 30.12.1989 г., стр. 1. Регламент, последно изменен с Регламент (ЕО) №1310/97 (ОВ L 180, 9.7.1997 г., стр. 1).

(*) Заглавието на Директива 83/349/ЕИО е променено, за да отрази преномерирането на членовете на Договора за създаване на Европейската общност в съответствие с член 12 от Договора от Амстердам; първоначалната препратка бе към член 54, параграф 3, буква ж).

(²) ОВ L 193, 18.7.1983 г., стр. 1. Директива, изменена с Директива 2001/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 283, 27.10.2001 г., стр. 28).

30. „възобновяеми енергийни източници“ означава възобновяеми неизкопаеми енергийни източници (вятър, слънчева енергия, геотермална, вълнова, от приливи и отливи, хидроенергия, биомаса, газ от сметища, газ от инсталации за третиране на отпадни води и биогазове);
31. „разпределено производство“ означава производствени централи, свързани към разпределителна мрежа.

ГЛАВА II

ОБЩИ ПРАВИЛА ЗА ОРГАНИЗАЦИЯ НА СЕКТОРА

Член 3

Задължения, свързани с обществени услуги, и защита на потребителя

1. Държавите-членки трябва да гарантират, въз основа на своята институционална организация и с дължимото внимание към принципа на субсидиарността, че, без да се накръпява параграф 2, електроенергийните предприятия се управляват в съответствие с принципите на настоящата директива, с цел постигане на конкурентен, сигурен и екологично устойчив пазар на електроенергия, и няма да правят разлика между тези предприятия както по отношение на правата, така и по отношение на задълженията.

2. С оглед на съответните разпоредби на Договора, по-специално член 86 от него, държавите-членки може да налагат на предприятия, работещи в електроенергийния сектор, в общия икономически интерес, задължения, свързани с обществени услуги, които може да се отнасят до сигурността, включително сигурност на снабдяването, редовността, качеството и цената на доставките и опазването на околната среда, включително енергийна ефективност и опазване на климата. Тези задължения ще бъдат ясно определени, прозрачни, недискриминационни, проверими и трябва да гарантират равни условия на достъп за електрическите дружества от ЕС до националните потребители. По отношение на сигурността на снабдяването, енергийната ефективност/управление на потреблението и за изпълнение на екологичните цели, както са посочени в настоящия параграф, държавите-членки могат да въведат изпълнението на дългосрочно планиране, отчитайки възможността трети страни да искат достъп до мрежата.

3. Държавите-членки трябва да гарантират, че всички битови потребители и където държавите-членки смятат за подходящо, малки предприятия (а именно предприятия с по-малко от 50 наети служители и годишен оборот или баланс отчет, който не надвишава 10 милиона евро) се ползват от правото на всеобщо обслужване, което представлява правото на получаване на електроенергия с определено качество в рамките на тяхната територия при разумни, лесно и ясно съпоставими и прозрачни цени. За осигуряване на предоставянето на всеобщо обслужване държавите-членки може да назначат доставчик от последна инстанция. Държавите-членки трябва да наложат на разпределителните дружества задължение да присъединяват клиенти към своята мрежа при условия и тарифи, определени в съответствие с процедурата, предвидена в член 23, параграф 2. Нишо в настоящата директива

няма да пречи на държавите-членки да заздравят пазарната позиция на битови, малки и средни потребители чрез насърчаване на възможностите за доброволно обединяване на представителството за тази категория потребители.

Първата алинея трябва да се прилага по един прозрачен и недискриминационен начин и не трябва да пречи на отварянето на пазара, предвидено в член 21.

4. Когато финансова компенсация, други форми на компенсация и изключителни права, които държава-членка дава за изпълнение на задълженията, изложени в параграфи 2 и 3, се предоставят, това трябва да се прави по един недискриминационен и прозрачен начин.

5. Държавите-членки трябва да вземат подходящи мерки за защита на крайните потребители и трябва по-специално да осигурят адекватни гаранции за защита на уязвими потребители, включително мерки, с които им се помага да избегнат изключване. В тази връзка държавите-членки може да вземат мерки за защита на крайни потребители в отдалечени райони. Те трябва да осигурят високи нива на защита на потребителя, особено по отношение на прозрачността относно договорните условия, общата информация и механизмите за решаване на спорове. Държавите-членки трябва да вземат мерки привилегираният потребител наистина да има възможност да премине към нов доставчик. По отношение на битовите потребители поне, тези мерки трябва да включват мерките, изложени в приложение А.

6. Държавите-членки трябва да гарантират, че доставчиците на електроенергия посочват в сметките или към тях и в рекламните материали, предоставяни на крайните потребители:

- участието на всеки енергиен източник в общия горивен състав на доставчика през предходната година;
- като минимум, препращането към съществуващи източници за справка, като уеб страници, където информация за въздействието върху околната среда по отношение най-малкото на емисиите на CO₂ и радиоактивните отпадъци, резултат от електроенергията, произведена от целия горивен състав на доставчика през предходната година, е публично достъпна.

По отношение на електроенергия, получена чрез борса или внесена от предприятие, намиращо се извън Общността, може да се използват сумарни цифри, предоставени от борсата или въпросното предприятие за предходната година,

Държавите-членки трябва да вземат необходимите мерки, за да се гарантира, че информацията, предоставена от доставчици на техните потребители съгласно този член, е достоверна.

7. Държавите-членки трябва да въведат подходящи мерки за постигане на целите за социално и икономическо сближаване, опазване на околната среда, които може да включват мерки за енергийна ефективност/управление на потреблението и средства за борба с промените в климата, и сигурност на снабдяването. Тези мерки може да включват, по-конкретно, осигуряването на адекватни икономически стимули, като използват, където е

подходящо, всички съществуващи средства на национално ниво и на ниво Общността за поддържане и изграждане на необходимата мрежова инфраструктура, включително междусистемен преносен капацитет.

8. Държавите-членки може да решат да не прилагат разпоредбите на членове 6, 7, 20 и 22, доколкото тяхното прилагане би възпрепятствало изпълнението, по закон и в действителност, на задълженията, наложени на електроенергийните предприятия в контекста на общия икономически интерес и дотолкова, доколкото развитието на търговията не би се засегнало до такава степен, до каквато би било противно на интересите на Общността. Интересите на Общността включват, наред с другите неща, конкуренция по отношение на привилегирани потребители в съответствие с настоящата директива и член 86 от Договора.

9. Държавите-членки трябва при изпълнението на настоящата директива да информират Комисията за всички мерки, приети за изпълнение на задълженията за всеобщо обслужване и обществени услуги, включително защита на потребителя и опазване на околната среда и за възможния им ефект върху вътрешната и международната конкуренция, независимо дали или не тези мерки изискват дерогация от настоящата директива.

Член 4

Наблюдение на сигурността на доставките

Държавите-членки трябва да осигурят мониторинг на въпросите, свързани със сигурността на снабдяването. Когато държавите-членки смятат за подходящо, те могат да делегират тази задача на регулаторните органи, посочени в член 23, параграф 1. Това наблюдение трябва, по-специално, да обхваща баланса снабдяване/потребление на националния пазар, нивото на очакваното бъдещо потребление и предвижданата допълнителна мощност, която се планира или изгражда, и качеството и нивото на поддържане на мрежите, както и мерки за покриване на върхово натоварване и справяне с дефицита на един или повече доставчици. Компетентните органи трябва да публикуват на всеки две години, най-късно до 31 юли, доклад, излагащ в общи черти констатациите, произтичащи от мониторинга на тези въпроси, както и мерки, взети или предвидени за решаването им, и трябва веднага да представят този доклад на Комисията.

Член 5

Технически правила

Държавите-членки осигуряват определянето на критерии за техническа безопасност и разработването и оповестяването на технически правила, утвърждаващи минималните проектни и оперативни изисквания по отношение на свързването към системата на производствени съоръжения, разпределителни мрежи, оборудване на директно свързани потребители, междусистемни връзки и директни линии. Тези технически правила осигуряват съвместната работа на системите и трябва да бъдат обективни и недискриминационни. Те трябва да бъдат съобщени на Комисията в съответствие с член 8 от Директива 98/34/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 юни 1998 г., утвърждаваща процедура за предоставяне на информация

в областта на техническите стандарти и нормативната уредба и правилата по отношение на услугите на информационното общество ⁽¹⁾.

ГЛАВА III ПРОИЗВОДСТВО

Член 6

Разрешителна процедура за нова мощност

1. Държавите-членки трябва да приемат разрешителна процедура за изграждане на нови производствени мощности. Процедурата трябва да бъде провеждана в съответствие с обективни, прозрачни и недискриминационни критерии.

2. Държавите-членки трябва да формулират критериите за даване на разрешения за изграждане на производствена мощност на тяхна територия. Тези критерии може да се отнасят до:

- a) безопасността и сигурността на електроенергийната мрежа, съоръженията и прилежащото оборудване;
- b) защита на общественото здраве и безопасност;
- b) опазване на околната среда;
- г) използване на земята и избор на площадки за изграждане на обекти;
- д) използване на обществени земи;
- e) енергийна ефективност;
- ж) естеството на първичните източници;
- з) характеристики, специфични за кандидата, като технически, икономически и финансови възможности;
- и) спазване на мерките, приети съгласно член 3.

3. Държавите-членки вземат мерки разрешителните режими за малко и/или разпределено производство да отчитат техния ограничен размер и потенциалното им отражение.

4. Разрешителните режими и критерии трябва да бъдат направени обществено достояние. Кандидатите трябва да бъдат информирани за основанията за отказ за даване на разрешение. Основанията трябва бъдат обективни, недискриминационни, добре обосновани и надлежно доказани. Кандидатът има достъп до производствена по обжалване.

⁽¹⁾ ОВ L 204, 21.7.1998 г., стр. 37. Директива, изменена с Директива 98/48/ЕО (ОВ L 217, 5.8.1998 г., стр. 18).

Член 7

Обявяване на търгове за нови мощности

1. Държавите-членки осигуряват възможността, в интерес на сигурността на снабдяването, за предоставяне на нова мощност или на мерки за енергийна ефективност/управление на потреблението чрез тръжна процедура или процедура, равностойна по отношение на прозрачност и недискриминиране, въз основа на публикувани критерии. Тези процедури може, обаче, да бъдат предприети, само ако въз основа на разрешителната процедура производствената мощност, която се изгражда, или мерките за енергийна ефективност/управление на потреблението, които се вземат, не са достатъчни, за да се осигури сигурността на снабдяването.

2. Държавите-членки могат да осигурят възможността, в интерес на опазването на околната среда и насърчаването на напълно нови технологии, за организиране на търгове за нови мощности въз основа на публикувани критерии. Този търг може да се отнася до нова мощност или мерки за енергийна ефективност/управление на потреблението. Тръжна процедура, обаче, може да бъде предприета, само ако въз основа на разрешителния режим производствената мощност, която се изгражда, или мерките, които са вземат, не са достатъчни за постигането на тези цели.

3. Подробни данни за тръжната процедура за производствена мощност и мерки за енергийна ефективност/управление на потреблението трябва да се публикуват в *Официален вестник на Европейския съюз* поне шест месеца преди крайния срок за представяне на оферти.

Тръжните спецификации трябва да се предоставят на всяко заинтересовано предприятие, установено на територията на държава-членка, така че то да разполага с достатъчно време, през което да представи оферта.

С цел осигуряване на прозрачност и недискриминация, тръжните спецификации съдържат подробно описание на точните параметри на договора и на процедурата, която трябва да бъде следвана от всички участници в търга, и изчерпателен списък на критериите, определящи избора на участниците и възлагането на договора, включително стимули, като субсидии, които се осигуряват от търга. Тези изисквания може да се отнасят и до областите, посочени в член 6, параграф 2.

4. В поканите за представяне на оферти за необходимата производствена мощност, следва да се обърне внимание и на предложенията за доставка на електроенергия с дългосрочни гаранции от съществуващи производствени мощности, при условие, че допълнителните нужди могат да бъдат покрити по този начин.

5. Държавите-членки трябва да определят орган или държавна организация или частна организация, независими от дейности, свързани с производство, пренос, разпределение и пласмент на електроенергия, който/която може да бъде регулаторен орган, посочен в член 23, параграф 1, за да отговаря за организацията, наблюдението и контрола на тръжната процедура, посочена в

параграфи 1 — 4. В случаите, когато операторът на преносната мрежа е напълно независим от други дейности, които не са свързани с преносната мрежа от гледна точка на собствеността, операторът на преносната мрежа може да бъде определен като органът отговорен за организацията, наблюдението и контрола на тръжната процедура. Този орган или организация трябва да вземе всички необходими мерки, за да осигури поверителността на информацията, съдържаща се в офертите.

ГЛАВА IV

УПРАВЛЕНИЕ НА ПРЕНΟΣНАТА МРЕЖА

Член 8

Определяне на оператори на преносни мрежи

Държавите-членки трябва да определят или да изискват от предприятията, които притежават преносни мрежи, да определят за период от време, който ще се посочи от държавите-членки, с оглед на съображенията за ефективност и икономически баланс, един или повече оператори на преносни мрежи. Държавите-членки трябва да гарантират, че операторите на преносни мрежи действат в съответствие с членове 9 — 12.

Член 9

Задачи на операторите на преносни мрежи

Всеки оператор на преносна мрежа ще отговаря за:

- a) осигуряване на дългосрочната способност на мрежата да покрива разумни нужди за пренос на електроенергия;
- b) подобряване на сигурността на снабдяването чрез достатъчен преносен капацитет и надеждност на мрежата;
- v) управлението на енергийните потоци през мрежата, като се отчитат обмените с други свързани мрежи. За тази цел операторът на преносната мрежа трябва да отговаря за осигуряването на сигурна, надеждна и ефективна електроенергийна мрежа и в тази връзка, за осигуряване на наличието на всички необходими спомагателни услуги дотолкова, доколкото наличието на тези услуги е независимо от друга преносна мрежа, с която неговата мрежа е свързана.
- г) предоставянето на оператора на друга мрежа, с която неговата мрежа е свързана, на достатъчно информация за осигуряване на надеждна и ефективна работа, съгласувано развитие и възможност за съвместна работа на свързаната мрежа;
- д) осигуряването на недискриминация както между ползватели на мрежата или категории на ползватели на мрежата, особено в полза на предприятията, свързани с нея;

- е) предоставянето на ползвателите на мрежата на информация, която им е необходима за ефективен достъп до мрежата.

Член 10

Отделяне на операторите на преносни мрежи

1. Когато операторът на преносната мрежа е част от вертикално интегрирано предприятие, той трябва да е независим поне с оглед на своята юридическа форма, организация и вземане на решения от другите дейности, които не са свързани с пренос. Тези правила не трябва да създават задължение за разделяне на собствеността на активите на преносната мрежа от вертикално интегрираното предприятие.

2. За да се осигури независимостта на оператора на преносната мрежа, посочена в параграф 1, следните минимални критерии ще се прилагат:

- а) лицата, отговорни за управлението на оператора на преносната мрежа, не могат да участват в дружествени структури на интегрираното електроенергийно предприятие, отговарящи, пряко или непряко, за ежедневното управление на производството, разпределението и пласмента на електроенергия;
- б) подходящи мерки трябва да бъдат взети, за да се гарантира, че професионалните интереси на лицата, отговорни за управлението на оператора на преносната мрежа, са отчетени по начин, гарантиращ, че те са в състояние да действат самостоятелно;
- в) операторът на преносната мрежа трябва да има ефективни права на вземане на решения, независимо от обединеното електроенергийно предприятие, по отношение на активи, необходими за управлението, поддържането и развитието на мрежата. Това не следва да пречи на наличието на подходящи координационни механизми, за да се осигури, че правата за икономически и управленски надзор на дружеството-майка по отношение на възвръщаемостта на активите, регулирана косвено в съответствие с член 23, параграф 2, в дъщерно дружество са защитени. Това по-специално трябва да дава възможност на дружеството-майка да одобрява годишния финансов план или равностоен документ на оператора на преносната мрежа и да определя общи лимити на нивата на задължнялост на нейното дъщерно дружество. Не трябва да се допуска дружеството-майка да дава указания относно текущите операции или по отношение на отделни решения, свързани с изграждането или модернизирането на преносни линии, които не надвишават условията на одобрения финансов план или равностоен документ;
- г) операторът на преносната мрежа въвежда програма за съответствие с изискванията, в която са посочени взетите мерки за недопускане на дискриминационно поведение, и създава условия спазването ѝ да се контролира по подходящ начин. Програмата посочва специфичните задължения на зетите лица за изпълнение на тази цел. Годишен отчет, излагащ предприетите

мерки, се представя на регулаторния орган, посочен в член 23, параграф 1, от лицето или органа, отговарящо за контрола на програмата за съответствие, и се публикува.

Член 11

Диспечирание и балансиране

1. Без да се засяга снабдяването с електроенергия въз основа на договорни задължения, включително тези, които произтичат от тръжните спецификации, операторът на преносната мрежа, когато има тази функция, отговаря за диспечирането на производствените съоръжения на своята територия и за определяне на ползването на междусистемните връзки с други мрежи.

2. Диспечирането на производствени съоръжения и използването на междусистемните връзки се определя въз основа на критерии, които може да се одобряват от държавата-членка и които трябва да бъдат обективни, публикувани и прилагани по един недискриминационен начин, който осигурява правилното функциониране на вътрешния електроенергиен пазар. Те трябва да отчитат изискването за икономическо предимство на електроенергията от разполагаеми/съществуващи производствени съоръжения или обмените по междусистемни връзки и техническите ограничения на мрежата.

3. Държава-членка може да поиска от оператора на системата при диспечирането на производствените съоръжения да даде приоритет на производствени съоръжения, използващи възобновяеми енергийни източници или отпадъци или произвеждащи комбинирано топло- и електроенергия.

4. Държава-членка може, с оглед на сигурността на снабдяването, да укаже подобен приоритет да бъде даден на диспечирането на производствени съоръжения, използващи местни първични енергийни горивни източници, до степен, която не надвишава в една календарна година 15 % от цялата първична енергия, необходима за производство на електроенергията, консумирана в съответната държава-членка.

5. Държавите-членки може да изискват от операторите на преносни мрежи да спазват минимални стандарти по отношение на поддържането и развитието на преносната мрежа, включително междусистемния капацитет.

6. Операторите на преносни мрежи трябва да осигуряват енергията, която използват за покриване на енергийни загуби и резервна мощност в своята мрежа, в съответствие с прозрачни, недискриминационни и пазарно основани процедури, в случаите, когато те имат това задължение.

7. Правилата, приети от операторите на преносни мрежи за балансиране на електроенергийната мрежа, трябва да бъдат обективни, прозрачни и недискриминационни, включително правилата за начисляването на наказателни плащания на ползватели на техните мрежи за енергийни дисбаланси. Условията, включително правила и тарифи, за осигуряване на тези услуги от операторите на преносни мрежи трябва да бъдат определени съгласно методика,

съответства на регламентираното в член 23, параграф 2, по един недискриминационен и отразяващ разходите начин и трябва да бъдат публикувани.

Член 12

Поверителност по отношение на операторите на преносни мрежи

Без да се засяга член 18 или някакво друго законосъобразно задължение за разкриване на информация, операторът на преносна мрежа трябва да запази поверителността на информация, представляваща търговска тайна, получена в хода на изпълнение на своята дейност. До оповестена информация относно неговите дейности, която може да е търговски полезна, се дава достъп по недискриминационен начин.

ГЛАВА V

УПРАВЛЕНИЕ НА РАЗПРЕДЕЛИТЕЛНА МРЕЖА

Член 13

Определяне на оператори на разпределителни мрежи

Държавите-членки определят или изискват от предприятията, които притежават или отговарят за разпределителни мрежи, да определят за период от време, който ще се посочи от държавите-членки, с оглед на съображенията за ефективност и икономически баланс, един или повече оператори на разпределителни мрежи. Държавите-членки вземат мерки така, че операторите на разпределителни мрежи да действат в съответствие с членове 14 — 16.

Член 14

Задачи на операторите на разпределителни мрежи

1. Операторът на разпределителна мрежа трябва да поддържа сигурна, надеждна и ефективна електроразпределителна мрежа на своята територия с необходимото внимание към околната среда.
2. При всички случаи той не трябва да прави разлика между ползватели на мрежата или категории на ползватели на мрежата особено в полза на свързаните с него предприятия.
3. Операторът на разпределителна мрежа трябва да осигури на ползвателите на мрежата информацията, която им е необходима за ефективен достъп до мрежата.
4. Държава-членка може да поиска от оператора на разпределителна мрежа при диспечирание на производствените съоръжения да даде приоритет на производствени съоръжения, които използват възобновяеми енергийни източници или отпадъци или произвеждащи комбинирано топло- и електроенергия.
5. Операторите на разпределителни мрежи осигуряват енергията, която използват за покриване на енергийни загуби и резервна мощност в своята мрежа, в съответствие с прозрачни, недискриминационни и пазарно основани процедури, в случаите, когато те

имат това задължение. Това изискване не засяга използването на електроенергията по договори, сключени преди 1 януари 2002 г.

6. В случаите, когато операторите на разпределителни мрежи отговарят за балансирането на електроразпределителната мрежа, правилата, приети от тях за тази цел, трябва да бъдат обективни, прозрачни и недискриминационни, включително правилата за начисляване на наказателни плащания на ползватели на техните мрежи за енергийни дисбаланси. Условието, включително правилата и тарифите, за осигуряването на тези услуги от операторите на разпределителни мрежи трябва да бъдат определени в съответствие с член 23, параграф 2 по един недискриминационен и отразяващ разходите начин и трябва да бъдат публикувани.

7. При планиране на развитието на разпределителната мрежа операторът на разпределителната мрежа трябва да обмисли и мерки за енергийна ефективност/управление на потреблението и/или разпределено производство, които може да изместят необходимостта от модернизирание или подмяна на електроенергийна мощност.

Член 15

Отделяне на операторите на разпределителни мрежи

1. Когато операторът на разпределителна мрежа е част от вертикално интегрирано предприятие, той трябва да е независим поне с оглед на своята юридическа форма, организация и процес на вземане на решения от другите дейности, които не са свързани с разпределение. Тези правила не трябва да създават задължение за разделяне на собствеността на активите на оператора на разпределителната мрежа от вертикално интегрираното предприятие.

2. Наред с изискванията на параграф 1, когато операторът на разпределителната мрежа е част от вертикално интегрирано предприятие, той трябва да бъде независим от гледна точка на своята организация и процеса на вземане на решения от другите дейности, които не са свързани с разпределението. За да се постигне това, се прилагат следните минимални критерии:

- a) лицата, отговорни за управлението на оператора на разпределителната мрежа, не могат да участват в дружествени структури на интегрираното електроенергийно предприятие, отговарящи, пряко или непряко, за ежедневното управление на производството, преноса или пласмента на електроенергия;
- б) подходящи мерки трябва да бъдат взети, за да се гарантира, че професионалните интереси на лицата, отговорни за управлението на оператора на разпределителната мрежа, са отчетени по начин, гарантиращ, че те са в състояние да действат самостоятелно;
- в) операторът на разпределителната мрежа трябва да има ефективни права на вземане на решения, независимо от обединеното електроенергийно предприятие, по отношение на активи, необходими за управлението, поддържането и развитието на мрежата. Това не следва да пречи на наличието на подходящи координационни механизми, за да се осигури, че правата за икономически и управленски надзор на дружеството-майка по отношение на възвръщаемостта на активите, регулирана

косвено в съответствие с член 23, параграф 2, в дъщерно дружество, са защитени. Това, по-специално, дава възможност на дружеството-майка да одобрява годишния финансов план или равностоен документ на оператора на разпределителната мрежа и да определя общи лимити за нивата на задължениост на неговото дъщерно дружество. Не се допуска дружеството-майка да дава указания относно текущите работи или по отношение на отделни решения, свързани с изграждането или модернизиранието на електропроводи на ниво разпределение, които не надвишават условията на одобрения финансов план или равностоен документ;

- г) операторът на разпределителната мрежа въвежда програма за съответствие с изискванията, в която са посочени взетите мерки за недопускане на дискриминационно поведение, и да гарантира, че нейното спазване се контролира по подходящ начин. Програмата установява специфични задължения на заетите лица за изпълнение на тази цел. Годишен отчет, излагащ взетите мерки, се представя на регулаторния орган, посочен в член 23, параграф 1, от лицето или органа, отговарящи за контрола на програмата за съответствие, и той се публикува.

Държавите-членки могат да решат да не прилагат параграфи 1 и 2 към обединени електроенергийни предприятия, обслужващи по-малко от 100 000 присъединени клиенти или обслужващи малки изолирани мрежи.

Член 16

Поверителност по отношение на операторите на разпределителни мрежи

Без да се засяга член 18 или на някакво друго законосъобразно задължение за оповестяване на информация, операторът на разпределителна мрежа трябва да запази поверителността на информация, представляваща търговска тайна, получена в хода на изпълнение на своята дейност, и не допуска информация относно неговите дейности, която може да е търговски полезна, да се оповестява по дискриминационен начин.

Член 17

Комбиниран оператор

Правилата в член 10, параграф 1 и член 15, параграф 1 не пречат на действието на комбиниран оператор на преносна и разпределителна мрежа, който е независим от гледна точка на своята юридическа форма, организация и вземане на решения от другите дейности, които не са свързани с управлението на преносна или разпределителна мрежа, и който отговаря на изискванията, посочени в букви а) до г). Тези правила не създават задължение за разделяне на собствеността на активите на комбинираната мрежа от вертикално интегрираното предприятие:

- а) лицата, отговорни за управлението на оператора на комбинираната мрежа, не могат да участват във дружествени структури на обединеното електроенергийно предприятие, отговарящи,

пряко или непряко, за ежедневното управление на производството или пласмента на електроенергия;

- б) подходящи мерки трябва да бъдат взети, за да се гарантира, че професионалните интереси на лицата, отговорни за управлението на оператора на комбинираната мрежа, са отчетени по начин, гарантиращ, че те са в състояние да действат самостоятелно;

- в) операторът на комбинираната мрежа трябва да има ефективни права на вземане на решения, независимо от интегрираното електроенергийно предприятие, по отношение на активи, необходими за експлоатирането, поддържането и развитието на мрежата. Това не следва да пречи на наличието на подходящи координационни механизми, за да се осигури, че правата за икономически и управленски надзор на дружеството-майка по отношение на възвръщаемостта на активите, регулирана косвено в съответствие с член 23, параграф 2, в дъщерно дружество са защитени. Това, по-специално, трябва да дава възможност на дружеството-майка да одобрява годишния финансов план или равностоен документ на оператора на комбинираната мрежа и да определя общи лимити за нивата на задължениост на неговото дъщерно дружество. Не трябва да се допуска дружеството-майка да дава указания относно оперативната работа или по отношение на отделни решения, свързани с изграждането или модернизиранието на електропроводи на ниво пренос и разпределение, които не надвишават условията на одобрения финансов план или равностоен документ;

- г) операторът на комбинираната мрежа трябва да въведе програма за съответствие с изискванията, в която са посочени взетите мерки за недопускане на дискриминационно поведение, и да осигури по подходящ начин контролирането на нейното спазване. Програмата трябва да посочва конкретните задължения на служителите за изпълнение на тази цел. Годишен отчет, излагащ взетите мерки, се представя на регулаторния орган, посочен в член 23, параграф 1, от лицето или органа, отговарящ за контрола на програмата за съответствие, и се публикува.

ГЛАВА VI

РАЗДЕЛЯНЕ И ПРОЗРАЧНОСТ НА СЧЕТОВОДНИТЕ ОТЧЕТИ

Член 18

Право на достъп до счетоводните отчети

1. Държавите-членки или компетентен орган, определен от тях, включително регулаторните органи, посочени в член 23, трябва дотолкова, доколкото е необходимо, за да изпълняват своите функции, да имат правото на достъп до счетоводните сметки на електроенергийните предприятия според изложеното в член 19.

2. Държавите-членки и определена компетентна власт, включително регулаторните органи, посочени в член 23, запазват поверителността на информация, представляваща търговска тайна. Държавите-членки осигуряват оповестяването на такава информация, когато това е необходимо, за да могат компетентните власти да изпълнят функциите си.

Член 19

Отделяне на счетоводните сметки

1. Държавите-членки предприемат необходимите стъпки, за да гарантират, че счетоводните сметки на електроенергийните предприятия се поддържат в съответствие с параграфи 2 — 3.

2. Електроенергийните предприятия, независимо от системата им на собственост или юридическа форма, съставят, представят за одит и публикуват своите годишни счетоводни отчети в съответствие с правилата на националното право относно годишните отчети на дружества с ограничена отговорност, приети в съответствие с Четвъртата директива 78/660/ЕС на Съвета от 25 юли 1978 въз основа на член 44, параграф 2, буква ж) (*) от Договора за годишните счетоводни отчети на определени типове дружества (1).

Предприятия, които не са задължени по закон да публикуват своите годишни счетоводни отчети, трябва да държат в своето главно управление копие от тях на разположение на обществеността.

3. Електроенергийните предприятия, във вътрешното си счетоводство, водят отделни счетоводни отчети за всяка от дейностите по пренос и разпределение, както те биха ги водили, ако въпросните дейности се извършваха от отделни предприятия, с цел недопускане на дискриминация, кръстосано субсидиране и изкривяване на условията на конкуренция. Те трябва да водят и отчети, които може да бъдат консолидирани, за други електроенергийни дейности, които не са свързани с пренос или разпределение. До 1 юли 2007 г. те водят отделни счетоводни отчети за дейностите по пласмента на електроенергия за привилегировани потребители и пласмента за непривилегировани потребители. Приходът от собствеността на преносната/разпределителната мрежа се посочва в отчетите. Където е подходящо, те водят консолидирани счетоводни отчети за други неелектроенергийни дейности. Вътрешното счетоводство трябва да включва балансов отчет и отчет за приходите и разходите за всяка дейност.

4. Одитът, посочен в параграф 2, трябва, по-специално, да удостовери спазването на задължението за недопускане на дискриминация и кръстосано субсидиране, посочено в параграф 3.

(*) Заглавието на Директива 78/660/ЕО е променено, за да се вземе под внимание преномерирането на членовете на Договора за създаване на Европейската общност в съответствие с член 12 от Договора от Амстердам; първоначалната препратка бе към член 54, параграф 3, буква ж).

(1) ОВ L 222, 14.8.1978 г., стр. 11. Директива, изменена с Директива 2001/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 283, 27.10.2001 г., стр. 28).

ГЛАВА VII

ОРГАНИЗАЦИЯ НА ДОСТЪП ДО МРЕЖАТА

Член 20

Достъп на трета страна

1. Държавите-членки осигуряват прилагането на система за достъп на трета страна до преносните и разпределителните мрежи въз основа на публикувани тарифи, приложима към всички привилегировани потребители и прилагана обективно и без дискриминация между ползвателите на мрежата. Държавите-членки взимат мерки тарифите или методиките, лежащи в основата на тяхното пресмятане, да са одобрени преди влизането им в сила в съответствие с член 23 и че тези тарифи и методиките — когато само методиките са одобрени — са оповестени преди влизането им в сила.

2. Операторът на преносна или разпределителна мрежа може да откаже достъп, когато липсва необходимият капацитет. Подобен отказ трябва да бъде придружен от надлежно обосновани причини, особено с оглед на член 3. Държавите-членки осигуряват, когато е подходящо и когато се дава отказ за достъп, предоставянето от оператора на преносна или разпределителна мрежа на съответната информация за мерките, които ще са необходими за укрепване на мрежата. На страната, искаща такава информация, може да бъде начислена разумна такса, отразяваща разходите за предоставяне на подобна информация.

Член 21

Отваряне на пазара и реципрочност

1. Държавите-членки гарантират, че привилегировани потребители са:

а) до 1 юли 2004 г., привилегированите потребители, както са определени в член 19, параграфи 1 — 3 от Директива 96/92/ЕО. Държавите-членки публикуват до 31 януари всяка година критериите за определяне на тези привилегировани потребители;

б) от 1 юли 2004 г. най-късно, всички небитови потребители;

в) от 1 юли 2007 г., всички потребители.

2. За недопускане на дисбаланс при отварянето на електроенергийните пазари:

а) договори за доставка на електроенергия с привилегирован потребител в мрежата на друга държава-членка няма да се забраняват, ако потребителят се разглежда като привилегирован и в двете участващи мрежи;

б) в случаите, когато сделки, според описаните в буква а), се отказват поради това, че потребителят е привилегирован само в една от две мрежи, Комисията може да задължи, като взема под внимание положението на пазара и общия интерес, отказващата страна да изпълни исканата доставка по искане на държавата-членка, където привилегированият потребител се намира.

Член 22

Директни линии

1. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да се позволи:

- а) на всички производители на електроенергия и електроснабдителни предприятия, установени в границите на тяхната територия, да снабдяват своята собственост, дъщерни дружества и привилегировани потребители чрез директна линия;
- б) на привилегирован потребител на тяхна територия да бъде снабдяван чрез директна линия от производител и доставящи предприятия.

2. Държавите-членки формулират критериите за даването на разрешения за изграждане на директни линии на тяхната територия. Тези критерии трябва да бъдат обективни и недискриминационни.

3. Възможността за доставка на електроенергия чрез директна линия, според посоченото в параграф 1, не засяга възможността за договаряне на електроенергия в съответствие с член 20.

4. Държавите-членки могат да дават разрешения за изграждане на директна линия при условие или на отказ за достъп до мрежата въз основа, според случая, на член 20, или започването на процедура за решаване на спор съгласно член 23.

5. Държавите-членки могат да откажат да разрешат директна линия, ако даването на подобно разрешение би попречило на изпълнението на разпоредбите на член 3. Подобен отказ трябва да бъде придружен от надлежно обосновани причини.

Член 23

Регулаторни власти

1. Държавите-членки трябва да определят един или повече компетентни органи с функцията на регулаторни власти. Тези власти са изцяло независими от интересите на електроенергийната промишленост. Чрез прилагането на този член, те отговарят поне за осигуряването на недискриминация, ефикасна конкуренция и ефективно функциониране на пазара, като осъществяват мониторинг по-специално върху:

- а) правилата по управлението и разпределянето на междусистемния капацитет съвместно с регулаторния орган или органи на тези държави-членки, с които има междусистемна връзка;
- б) механизмите за справяне с капацитета на претоварване в рамките на националната електроенергийна мрежа;
- в) времето, за което преносни и разпределителни предприятия извършват присъединявания и ремонти;
- г) публикуването на подходяща информация от оператори на преносни и разпределителни мрежи относно междусистемни електропроводи, използване на мрежата и разпределяне на преносния капацитет на заинтересовани страни, като се отчита необходимостта за третиране на необобщена информация като търговски поверителна;
- д) ефективното разделяне на сметките, както е посочено в член 19, за да се гарантира, че няма кръстосано субсидиране между дейностите по производство, пренос, разпределение и пласмент;
- е) сроковете, условията и тарифите за присъединяване на нови производители на електроенергия, за да се гарантира, че те са обективни, прозрачни и недискриминационни, особено като се вземат под внимание всички разходи и ползи от различните технологии за използване на възобновяеми енергийни източници, разпределено производство и комбинирано производство на топло- и електроенергия;
- ж) степента, до която операторите на преносни и разпределителни мрежи изпълняват своите задачи в съответствие с членове 9 и 14;
- з) нивото на прозрачност и конкуренция.

Органите, създадени съгласно този член, трябва да публикуват годишен доклад за резултатите от техния контрол върху дейностите, посочени в букви а) до з).

2. Регулаторните органи трябва да отговарят за определянето или одобряването, преди влизането им в сила, поне на методиките, използвани за пресмятане или утвърждаване на сроковете и условията за:

- а) свързване и достъп до национални мрежи, включително тарифите за пренос и разпределение. Тези тарифи или методики трябва да дават възможност за извършване на необходимите инвестиции в мрежите, които ще се изпълняват по начин, позволяващ на тези инвестиции да осигурят жизнеспособността на мрежите;

- б) осигуряване на балансиращи услуги.

3. Въпреки параграф 2, държавите-членки могат да предвидят регулаторните органи да представят за официално решение пред съответния орган в държавата-членка тарифите или поне методиките, посочени в този параграф, както и промените в

параграф 4. Релевантният орган трябва, в този случай, да има правомощието или да одобри, или да отхвърли проекторешение, представено от регулаторния орган. Тези тарифи или методики, или промените в тях трябва да се публикуват заедно с решението за официално приемане. Всяко официално отхвърляне на проекторешение трябва да се публикува, включително неговата обосновка.

4. Регулаторните органи трябва да имат пълномощието да изискват от операторите на преносни и разпределителни мрежи, ако е необходимо, да променят условията, тарифите, правилата, механизмите и методиките, посочени в параграфи 1, 2 и 3, за да гарантират, че те са съразмерни и се прилагат по недискриминационен начин.

5. Страна, която има оплакване срещу оператор на преносна или разпределителна мрежа по отношение на въпросите, посочени в параграфи 1, 2 и 4, може да отнесе жалбата към регулаторния орган, който, действайки като орган за решаване на спорове, трябва да издаде решение в срок от два месеца след получаване на жалбата. Този период може да бъде удължен с два месеца, когато регулаторният орган иска да получи допълнителна информация. Този период може да бъде допълнително удължен със съгласието на жалбоподателя. Решението трябва да има задължителна сила, докато не бъде отхвърлено след обжалване.

Когато жалба касае тарифи за свързване на големи нови производствени мощности, двумесечният период може да бъде удължен от регулаторния орган.

6. Всяка страна, която е засегната и има право да подаде жалба относно решение за методиките, взето съгласно параграфи 2, 3 или 4, или когато регулаторният орган има задължението да консултира относно предложените методики, може най-късно в рамките на два месеца или по-кратък период от време, както е предвидено от държавите-членки, след публикуване на решението или предложението за решение, да представи иск за преразглеждане. Подобен иск няма да има суспензивно действие.

7. Държавите-членки трябва да вземат мерки, за да гарантират, че регулаторните власти са в състояние да изпълняват своите задължения, посочени в параграфи от 1 до 5, по един ефективен и бърз начин.

8. Държавите-членки създават подходящи и ефективни механизми за регулиране, контрол и прозрачност, за да се избегне злоупотреба с господстващо положение, особено във вреда на потребители и хищническо поведение. Тези механизми вземат под внимание разпоредбите на Договора и по-специално член 82 от него.

До 2010 г. релевантните власти на държавите-членки представят на Комисията не по-късно от 31 юли на всяка година, в съответствие с правото на конкуренция, доклад за пазарното влияние, хищническо или антиконкурентно поведение. Този доклад трябва освен това да прави преглед на променящите се модели на

собственост и на практически мерки, взети на национално ниво, за осигуряване на достатъчно разнообразие на пазарни участници или практически мерки, взети за увеличаване на междусистемните връзки и конкуренцията. От 2010 г. нататък релевантните власти представят подобен доклад на всеки две години.

9. Държавите-членки осигуряват, че подходящите мерки са взети, включително административна мярка или наказателно съдопроизводство в съответствие с националното право, срещу отговорните физически или юридически лица, когато правилата за поверителност, наложени от настоящата директива, не са спазени.

10. В случай на презгранични спорове, решаващата регулаторна власт е регулаторната власт, която има пълномощия по отношение на оператора на мрежата, който отказва ползването на мрежата или достъпа до нея.

11. Жалбите, посочени в параграфи 5 и 6, не засягат упражняването на правата на обжалване съгласно общностното и националното право.

12. Националните регулаторни власти допринасят за създаването на вътрешния пазар и осигуряването на равни условия като си сътрудничат помежду си и с Комисията по един прозрачен начин.

ГЛАВА VIII

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 24

Защитни мерки

В случай на неочаквана криза на енергийния пазар и когато физическата безопасност и сигурност на лица, оборудване или съоръжения или целостта на мрежата са застрашени, държава-членка може временно да вземе необходимите защитни мерки.

Тези мерки трябва да водят до минималното възможно нарушаване на функционирането на вътрешния пазар и не трябва да са по-широки по обхват от точно необходимото, за да се отстранят неочаквано възникналите трудности.

Засегнатата държава-членка трябва незабавно да нотифицира тези мерки на другите държави-членки и на Комисията, които могат да решат, че засегнатата държава-членка трябва да измени или отмени тези мерки, доколкото те изкривяват конкуренцията и се отразяват неблагоприятно на търговията по начин, който е в противоречие с общия интерес.

Член 25

Мониторинг на вноса на електроенергия

Държавите-членки информират Комисията на всеки три месеца за вноса на електроенергия по отношение на физически потоци, който е осъществен през предходните три месеца от трети страни.

Член 26

Дерогации

1. По отношение на изолирани микро мрежи, държавите-членки, които могат да докажат след като директивата влезе в сила, че има съществени проблеми за работата на техните малки несвързани мрежи, може да кандидатстват за дерогации от съответните разпоредби на глави IV, V, VI, VII, както и глава III, доколкото става въпрос за рехабилитация, осъвременяване и разширяване на съществуваща мощност, които може да им бъдат дадени от Комисията. Последната информира държавите-членки за тези молби преди да вземе решение, като вземе под внимание спазването на поверителността. Това решение се публикува в *Официален вестник на Европейския съюз*. Този член е приложим и към Люксембург.

2. След като директивата влезе в сила, държава-членка, която поради причини от технически характер има съществени проблеми при отварянето на своя пазар за някои ограничени групи на небитови потребители, посочени в член 21, параграф 1, буква б), може да кандидатства за дерогация от това условие, което може да ѝ бъде дадено от Комисията за период, който не надвишава 18 месеца след датата, посочена в член 30, параграф 1. При всички случаи подобно дерогирание губи сила на датата, посочена в член 21, параграф 1, буква в).

Член 27

Процедура за проверка

В случай, че докладът, посочен в член 28, параграф 3 стига до заключение, съгласно което предвид на ефективния начин, по който достъп до мрежата се осигурява в държава-членка — което води до напълно ефективен, недискриминационен и невъзпрепятстван достъп до мрежата — Комисията стигне до заключението, че някои задължения, наложени от настоящата директива на предприятията (включително тези относно юридическото отделяне по отношение на операторите на разпределителни мрежи), не са съразмерни на преследваната цел, въпросната държава-членка може да внесе в Комисията искане за освобождаване от въпросното изискване.

Искането се нотифицира незабавно от държавата-членка на Комисията заедно с цялата приложима информация, необходима за доказване, че изводът, направен в доклада за осигуряване на ефективен достъп до мрежата, е спазен.

В срок от три месеца от нотификацията Комисията взема становище по отношение на молбата от засегнатата държава-членка и според случая, внася предложения в Европейския парламент и Съвета за изменение на релевантните разпоредби на директивата. В предложенията за изменение на директивата Комисията може да предложи освобождаване на въпросната държава-членка от специфични изисквания при условие, че тази държава-членка изпълни еднакво ефективни мерки когато е подходящо.

Член 28

Отчитане

1. Комисията осъществява мониторинг и преглед на прилагането на настоящата директива и представя на Европейския парламент и Съвета отчет за постигнатия цялостен напредък преди края на първата година след влизането в сила на настоящата директива и след това всяка година. Отчетният доклад трябва да включва следната минимална информация:

- а) придобития опит и постигнатия напредък при създаването на цялостен и напълно работещ вътрешен пазар на електроенергия и пречките, които остават в тази връзка, включително аспектите на господство на пазара, концентрация на пазара, хищническо или антиконкурентно поведение и ефекта от това с оглед на нарушаването на пазара;
- б) степента, до която изискванията за отделяне и определяне на тарифи, съдържащи се в настоящата директива, са успешни при осигуряването на справедлив и недискриминационен достъп до електроенергийната мрежа на Общността и еквивалентни нива на конкуренция, както и икономическите, екологичните и социалните последици от отварянето на електроенергийния пазар за потребителите;
- в) проучване на въпроси, свързани с нивата на капацитет на мрежата и сигурността на снабдяване с електроенергия в Общността, и особено съществуващия и планирания баланс между търсене и предлагане, отчитайки физическия капацитет за обмен между зоните;
- г) специално внимание се обръща на мерките, взети в държавите-членки за покриване на върхово потребление и справяне с дефицита на един или повече доставчици;
- д) изпълнение на дерогацията, предвидена съгласно член 15, параграф 2 с цел възможно ревизиране на прага;
- е) обща оценка на напредъка, постигнат по отношение на двустранните отношения с трети държави, които произвеждат и изнасят или транспортират електроенергия, включително напредъка в обединяването на пазара, социалните и екологичните последици от търговията с електроенергия и достъпа до мрежите на такива трети държави;
- ж) необходимостта от възможни изисквания за хармонизиране, които не са свързани с разпоредбите на настоящата директива;

- з) начина, по който държавите-членки са изпълнили на практика изискванията относно класифицирането на енергията, съдържащи се в член 3, параграф 6, и начина, по който препоръки на Комисията по този въпрос са взети под внимание.

Където е подходящо, този доклад може да включва препоръки по-специално по отношение на обхвата и формите на изискванията за обозначаване, включително напр. начина, по който се прави позоваване на съществуващи референтни източници и съдържанието на тези източници, и особено за начина, по който информацията за въздействието върху околната среда по отношение най-малкото на емисиите на CO₂ и радиоактивните отпадъци, резултат от производството на електроенергия от различни енергийни източници, може да се предоставя по един прозрачен, лесно достъпен и съпоставим начин в целия Европейски съюз, и за начина, по който мерките, взети от държавите-членки за контрол на точността на информацията, предоставена от доставчици, може да бъде рационализиран, и мерки за противодействие на отрицателни ефекти от господство на пазара и пазарна концентрация.

2. На всеки две години докладът, посочен в параграф 1, трябва да включва и анализ на различните мерки, взети в държавите-членки за изпълнение на задълженията, свързани с обществени услуги, заедно с проверка на ефективността на тези мерки и особено техния ефект върху конкуренцията на електроенергийния пазар. Където е подходящо, този доклад може да включва препоръки относно мерките, които трябва да бъдат взети на национално ниво за постигане на високи стандарти на обществени услуги или мерки, предназначени за недопускане на затваряне на пазара.

3. Комисията трябва не по-късно от 1 януари 2006 г. да представи на Европейския парламент и Съвета подробен доклад, очертаващ напредъка, постигнат при създаването на вътрешния електроенергиен пазар. Докладът трябва по-конкретно да разглежда:

- наличието на недискриминационен достъп до мрежата;
- ефективно регулиране;
- развитието на междусистемната инфраструктура и състоянието на сигурността на снабдяването в Общността;
- степента, до която малки предприятия и домакинства се ползват напълно от отварянето на пазарите, особено по отношение на стандартите на обществените услуги и всеобщото обслужване;
- степента, до която пазарите на практика са отворени за ефективна конкуренция, включително аспектите на господство на пазарна, пазарна концентрация и хищническо или антиконкурентно поведение;
- степента, до която потребителите действително преминават към други снабдители и преговаряне на тарифи;
- ценови процеси, включително цени за доставка според степента на отваряне на пазарите;
- опита, придобит при прилагането на директивата, доколкото се отнася до ефективната независимост на операторите на мрежата във вертикално интегрирани предприятия и дали са изпълнени други мерки, освен функционалната независимост и разделянето на счетоводните сметки, които имат ефекти, равностойни на юридическото отделяне.

Когато е подходящо, Комисията трябва да внася предложения в Европейския парламент и Съвета, особено за да гарантира високи стандарти на обществени услуги.

Когато е подходящо, Комисията трябва представя предложения в Европейския парламент и Съвета, особено за да осигури пълна и ефективна независимост на операторите на разпределителни мрежи преди 1 юли 2007 г. Когато е необходимо, тези предложения в съответствие със закона за конкуренцията, се отнасят и до мерки за решаване на въпроси, свързани с господство на пазара, концентрация на пазара и хищническо и антиконкурентно поведение.

Член 29

Отменяне

Директива 90/547/ЕИО се отменя, считано от 1 юли 2004 г.

Директива 96/92/ЕО се отменя от 1 юли 2004 г. без да се засягат задълженията на държавите-членки относно сроковете за въвеждане и прилагане на посочената директива. Позовавания на отменената директива се тълкуват като направени към настоящата директива и следва да се четат в съответствие с корелационната таблица в приложение Б.

Член 30

Изпълнение

1. Държавите-членки въвеждат в сила необходимите законови, подзаконови и административни разпоредби, за да се съобразят с настоящата директива, не по-късно от 1 юли 2004 г. Те незабавно информират Комисията за това.

2. Държавите-членки могат да отложат изпълнението на член 15, параграф 1 до 1 юли 2007 г. Това е без да се засягат изискванията, съдържащи се в член 15, параграф 2.

3. Когато държавите-членки приемат тези мерки, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условието и редът на позоваване се определят от държавите-членки.

Член 31

Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 32

Адресати

Адресати на настоящата директива са държавите-членки.

Съставено в Брюксел на 26 юни 2003 година.

За Европейския парламент

Председател

P. COX

За Съвета

Председател

A. TSOCHATZOPOULOS

ПРИЛОЖЕНИЕ А

Мерки за защита на потребителя

Без да се засягат правилата на Общността за защита на потребителя, по-специално Директива 97/7/ЕО на Европейския парламент и Съвета ⁽¹⁾ и Директива 93/13/ЕО ⁽²⁾ на Съвета, мерките, посочени в член 3, трябва да гарантират, че потребителите:

- а) имат право да сключват договор със своя доставчик на електроенергийни услуги, в който се посочва:
- име и адрес на доставчика;
  - предоставяните услуги, предложени нива на качество на услугите, както и времето за първоначално свързване;
  - ако се предлагат, видовете на предлагани услуги за поддържане;
  - средствата, чрез които може да се получи актуална информация за всички приложими тарифи и такси за поддържане;
  - срокът на договора, условията за подновяване и прекратяване на услуги и на договора, наличието на право на оттегляне;
  - условия на компенсиране и възстановяване на средства, които се прилагат, ако нивата на качество на договорните услуги не се спазват; и
  - метод за откриване на производства за решаване на спорове в съответствие с буква е).

Условията трябва да бъдат справедливи и добре известни предварително. При всички случаи тази информация следва да се предоставя преди сключването или потвърждаването на договора. Когато договори се сключват чрез посредници, горната информация трябва също да се предоставя преди сключване на договора;

- б) са получили своевременно известие относно намерение за промяна на договорни условия и са информирани за своето право на оттегляне, когато известието се връчва. Лицата, отговорни за връчването на известия и съобщения, трябва да уведомяват директно своите абонати за увеличаване на таксите в подходящо време не по-късно от един нормален инкасаторски период след като увеличението влиза в сила. Държавите-членки създават условия потребителите да са свободни да се оттеглят от договори, ако те не приемат новите условия, съобщени им от техния доставчик на електроенергийни услуги;
- в) получават прозрачна информация за приложимите цени и тарифи и за стандартните условия по отношение на достъпа до и ползването на електроенергийни услуги;
- г) са получили широк набор от начини на плащане. Всяка разлика в сроковете и условията трябва да отразява разходите за доставчика при различните системи на плащане. Общите условия трябва да бъдат справедливи и прозрачни. Те трябва да са формулирани ясно и изчерпателно. Потребителите трябва да бъдат защитени срещу несправедливи или подвеждащи методи на продажба;
- д) няма да плащат такса за промяна на доставчика;
- е) се ползват от прозрачни, прости и не скъпи процедури за решаване на техни оплаквания. Тези процедури трябва да дават възможност за уреждане на споровете по справедлив и бърз начин с предвиждането, където има законно основание, на система за възстановяване на средства и/или компенсиране. Те следва да прилагат, където е възможно, принципите, изложени в Препоръка 98/257/ЕО ⁽³⁾ на Комисията.
- ж) когато имат достъп до всеобщо обслужване съгласно разпоредбите, приети от държавите-членки, съгласно член 3, параграф 3, са информирани за правата си по отношение на всеобщото обслужване.

⁽¹⁾ ОВ L 144, 4.6.1997 г., стр. 19.

⁽²⁾ ОВ L 95, 21.4.1993 г., стр. 29.

⁽³⁾ ОВ L 115, 17.4.1998 г., стр. 31.

ПРИЛОЖЕНИЕ Б

Таблица за съответствие

Директива 96/92/ЕО	Настоящата директива	
член 1	член 1	Обхват
член 2	член 2	Дефиниции
член 3 и член 10, параграф 1	член 3	Задължения, свързани с обществени услуги и защита на потребителите
—	член 4	Наблюдение на сигурността на доставките
член 7, параграф 2	член 5	Технически правила
член 4 и 5	член 6	Разрешителна процедура за нова мощност
член 4 и 6	член 7	Обявяване на търгове за нови мощности
член 7, параграф 1	член 8	Определяне на оператори на преносни мрежи
член 7, параграфи 3 — 5	член 9	Задачи на операторите на преносни мрежи
член 7, параграф 6	член 10	Отделяне на операторите на преносни мрежи
член 8	член 11	Диспечиране и балансиране
член 9	член 12	Поверителност по отношение на операторите на преносни мрежи
член 10, параграфи 2 и 3	член 13	Определяне на оператори на разпределителни мрежи
член 11	член 14	Задачи на операторите на разпределителни мрежи
—	член 15	Отделяне на операторите на разпределителни мрежи
член 12	Член 16	Поверителност по отношение на операторите на разпределителни мрежи
—	член 17	Комбиниран оператор
член 13	член 18	Право на достъп до счетоводните отчети
член 14	член 19	Отделяне на счетоводните сметки
членове 15 — 18	член 20	Достъп на трета страна
член 19	член 21	Отваряне на пазара и реципрочност
член 21	член 22	Директни линии
член 20, параграфи 3 и 4 и член 22	член 23	Регулаторни власти
член 23	член 24	Предпазни мерки
—	член 25	Мониторинг на вноса на електроенергия
член 24	член 26	Дерогации
—	член 27	Процедура за преразглеждане
членове 25 и 26	член 28	Отчитане
—	член 29	Отменяне
член 27	член 30	Изпълнение
член 28	член 31	Влизане в сила
член 29	член 32	Адресати
	Приложение А	Мерки за защита на потребителите